DIEVO GAILESTINGUMO BAŽNYČIOS ŠAIULUOSE ARCHITEKTŪRINĖS KONCEPCIJOS (PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ) ATVIRO KONKURSO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Dievo Gailestingumo bažnyčios Šiauliuose architektūrinė koncepcija (projektiniai pasiūlymai) parengta remiantis konkurso technine užduotim, sklypo detaliuoju planu, planuojamos teritorijos analize, istorinių bei šiuolaikinių bažnyčių nagrinėjimu, Lietuvos Respublikos statybos įstatymine ir normatyvine baze.

Sklypo situacijos apibūdinimas

Bažnyčios statybai Šiauliuose numatytas sklypas yra Lieporių gyv. rajone, prie Lieporių gatvės. Sklypo plotas – 0,78 ha. Jį riboja iš šiaurės vakarų pusės Lieporių gatvė, iš pietryčių ir pietvakarių pusės gyvenamieji 5 – 12 aukštų pastatai. Sklypas yra smailo lygiašonio trikampio formos, kurio ašis yra pietvakarių – šiaurės rytų krypties. Sklypo reljefas yra lygus, palyginti nedaug apželdintas. Pagrindinis želdinių plotas, kurį sudaro liepos ir kaštonai, yra išsidėstęs sklypo pietrytinėje dalyje. Bažnyčios statybos vieta, kaip sakralinė erdvė, yra svarbi tiek gyvenamojo rajono, tiek ir viso miesto atžvilgiu.

Bažnyčios komplekso architektūrinė kompozicinė idėja

Bažnyčios komplekso architektūrinės kompozicijos, funkcinio zonavimo bei erdvinės struktūros formavimo idėjos pagrindą sudaro konkurso techninėje užduotyje pateikti reikalavimai tiek komplekso pastatų patalpų grupavimui, tiek ir sklypo planavimui, ypač pabrėžiant jų funkcinių ryšių svarbą bei statybos vykdymo etapiškumą. Atsižvelgiant į šiuos ir kitus reikalavimus bei sklypo planavimo galimybes, bažnyčios kompleksas projektuojamas iš dviejų atskirų patalpų grupių arba pastatų:

1. Bažnyčios pastatas, kurio sudėtyje yra numatytos visos su jos funkcijomis susijusios patalpos.

2. Parapijos namų ir klebonijos pastatas, kurio sudėtyje yra numatyti socialinių paslaugų centras, laidojimo namai ir klebonija su gyvenamosiomis patalpomis.

Siekiant tarp šių dviejų pastatų reikiamo patogaus funkcinio ryšio ir kad būtų laisvas apie bažnyčią apėjimas šventinių procesijų metu, yra numatytas požeminis koridorius, jungiantis kleboniją bei parapijos namus su bažnyčia.

Tokiu būdu bažnyčios komplekso architektūrinę kompoziciją sudaro du pagrindiniai komponentai: a) bažnyčios pastatas, kuris yra tiek šio komplekso, tiek ir supančios aplinkos architektūrinė kompozicinė dominantė ir b) parapijos namų ir klebonijos pastatas, kuris yra šio komplekso foninis elementas, siekiantis išryškinti bažnyčios sakralinio tūrio dominavimą.

Atsižvelgiant į planuojamo sklypo urbanistinę situaciją bei minėtų pastatų kompozicinę reikšmę ir struktūrą, bažnyčios pastatui suteikiama simbolizuojanti amžinybę, tam tikro cilindro forma, o foniniam pastatui suteikiama ištęsto lenkto tūrio forma. Be to, atsižvelgiant į projektavimo užduoties reikalavimus, bažnyčios tūris numatomas uždengti stilizuotu kūgio formos kupolu.

Bažnyčios komplekso pastatų išdėstymo kompozicija yra simetrinė, kuri atitinka tiek sklypo konfigūraciją, tiek ir konkurso užduoties reikalavimus.

Bažnyčios sklypo zonavimas, planavimas ir tvarkymas

Bažnyčios sklypas, kaip minėta, yra smailo lygiašonio trikampoio formos, kurio pietvakarių – šiaurės rytų krypties simetrijos ašis yra viso bažnyčios komplekso kompozicijos ašis. Šios ašies šiaurės rytų dalyje, trikampio viršutinėje zonoje, yra dislokuojamas bažnyčios apvalus korpusas, kuris orientuotas į pagrindinius lankytojų srautus ir bus gerai matomas iš gatvės pusės. Parapijos namų ir kitų patalpų korpusas talpinamas sklypo kompozicinės ašies pietvakarinėje, plačiausioje dalyje, sudarydamas tam tikrą lenktą bažnyčios architektūrinį foną. Visų bažnyčios komplekso pastatų lenktų formų spindulio taškas yra bažnyčios pastato centre.

Siekiant sudaryti galimybes šventinėms procesijoms ir kitoms iškilmėms apeiti apie bažnyčią, ji yra atitraukta nuo parapijos namų korpuso apie 10 m., tačiau reikiamam funkciniam ryšiui klebonijos bei parapijos namų su bažnyčia, kaip minėta, yra numatytas požeminis koridorius.

Sklype numatytos dvi pagrindinės funkcinės zonos: 1) reprezintacinė sakralinė bažnyčios zona ir 2) socialinių paslaugų, administravimo ir gyvenamoji zona į kurią įeina parapijos namai, klebonija ir kt. patalpas.

Pirmoje zonoje yra numatyti platūs prieigų prie bažnyčios ir šventinių procesijų takai, taip pat poilsio aikštelės su suolais ir gėlynais. Šiaurės rytinėje sklypo dalyje, prie Lieporių gatvės posūkio, yra numatyta lankytojų paskirstomoji aikštė, kuri sudaro pagrindinį įėjimą į bažnyčios sklypą. Šioje dalyje, prie pagrindinio tako yra numatytos vietos proginiams sakraliniams paminklams talpinti. Taip pat pagrindinio tako ašyje yra siūloma vieta metalo konstrukcijų varpinei statyti.

Antroje zonoje numatomi pastatai yra dėstomi tokia tvarka. Arčiausiai Lieporių gatvės numatyti laidojimo namai su gėlių ir laidojimo reikmenų parduotuve bei atskiru palaikų išlydėjimo kiemu. Centrinėje dalyje dislokuojami parapijos namai su socialinių paslaugų centru. Toliausiai nuo gatvės, atokiausioje ir ramiausioje šios zonos dalyje numatoma klebonija su butais. Prie klebonijos planuojamas privatus kiemas su dengta automobilių aikštele bei uždaras izoliuotas poilsio sodelis su pasivaikščiojimo takais, gėlynais ir pavėsine. Įvažiavimas į šią antrą funcinę zoną yra numatytas bendras iš Lieporių gatvės, tačiau jis pasiskirsto į atskiras autonomiškas automobilių stovėjimo aikšteles prie laidojimo namų, parapijos namų bei klebonijos. Taip pat komplekso parkingas yra numatytas prie Lieporių gatvės.

Bažnyčios komplekso lankytojų judėjimo srautai tiek sakralinio pobūdžio (šventinės procesijos, vestuvės, krikštynos ir pan.), tiek kiti funkciniai ryšiai (į laidojimo namus, parapijos namus, kleboniją ir kt.) yra griežtai atskirti ir tarpusavyje nesikerta.

Bažnyčios slypo tvarkymui yra numatytos šios dangos – pėsčiųjų takams ir aikštelėms – betono trinkelių ir plytelių danga, įvažiavimams ir parkingams – asfalto danga.

Ypač svarbus bažnyčios komplekso teritorijos apželdinimas, kuris formuoja erdves, funkcines zonas bei sudaro galimybes sukurti jaukią ir estetišką aplinką. Siekiant bažnyčios komplekso erdvę atskirti nuo gretimo gyvenamojo rajono pastatų, pagrindinės medžių grupės yra numatytos pietvakarių bei pietryčių pusėje, panaudojant esamus bei naujai sodinamus medžius. Apželdinimui taip pat naudojamos vejos, daugiametės gėlės ir dekoratyviniai krūmai.

Visą bažnyčios komplekso sklypą siūloma aptverti metaline tvora.

Planuojamo sklypo plotas – 0,78 ha, sklypo užstatymo tankis – 0,20, užstatymo intensyvumas – 0,35

Bažnyčios pastatas.

Bažnyčios pastatas, kaip minėta, yra atskiras autonomiškas tūris, kuris gali būti statomas atskirai viename iš komplekso statybos etapų. Šis pastatas yra apskrito, simbolizuojančio amžinybę plano, cilindro formos, kurio diametras yra 30 m, aukštis – 11 m. Pastatas uždengtas kūgio formos kupolu, kurio diametras 18 m., aukštis – 10 m. Virš kupolo numatytas apšvietimo žibintas, kurio diametras - 3 m. ir aukštis – 5 m. Virš žibinto projektuojamas 3 m. aukščio kryžius. Bendras bažnyčios aukštis su kupolu sudaro 25 m., o su kryžiumi apie 28 m.

Bažnyčios architektūra yra lakoniškų minimalistinių formų, kurią sudaro šviesios lenktos sienų plokštumos bei tamsios durų ir langų stiklo plokštumos, kurios visu perimetru (išskyrus altoriaus vietą) juosia pagrindinį bažnyčios tūrį bei kupolo pagrindą.

Bažnyčios planas yra simetrinis, orientuotas pagal komplekso architektūrinės kompozicijos ašį, kuri įtakojo įėjimų ir altoriaus vietos nustatymui. Pagal tai bažnyčios plane yra numatyti trys tolygūs įėjimai. Presbiterijos su altoriumi vieta yra numatyta pietrytinėje bažnyčios pusėje. Ji gerai apšviečiama šoninio bei viršutinio kupolo apšvietimo ir atitinka liturgijos reikalavimus. Altorius su tabernakuliu statomas erdviškai, kuriame talpinamas Dievo Gailestingumo paveikslas. Ateityje, sienos plokštuma už altoriaus galėtų būti panaudota freskai biblijos tematikos motyvais.

Bažnyčios perimetru (išskyrus presbiterijos vietą) prie išorės sienų yra išdėstytos užduotyje nurodytos bažnyčios patalpos – zakrastija, raštinė, krikštykla, knygynas ir kt., kurių apšvietimui sienos plokštumoje numatyti atitinkami atskiri langeliai. Virš šių patalpų yra suprojektuoti balkonai, į kuriuos patenkama laiptais iš bažnyčios patalpos. Balkono dalyje virš durų priešais altorių yra projektuojama choro su vargonais erdvė.

Bažnyčios pastato konstrukcija – gelžbetonio karkasas, sienos –mūro, kupolo konstrukcija – metalo, kupolo danga – skardos, pamatai poliniai.

Bažnyčioje yra - 190 sėdimų vietų, bažnyčios tūris – 9800 m^3, bažnyčios plotas – 370 m^2, patalpų prie bažnyčios plotas – 350 m^2, bendras plotas – 720 m^2.

Parapijos namų, laidojimo namų ir klebonijos pastatas

Parapijos namų, laidojimo namų bei klebonijos pastatas, kaip minėta, jungiami į vieną atskrą lenktos formos korpusą, kuris yra bažnyčios komplekso funkcinis ir kompozicinis elementas. Šis pastatas yra autonomiškas, atitrauktas nuo bažnyčios pastato 10 m ir gali būti statomas etapais, tačiau funkciniam jo ryšiui su bažnyčia yra numatytas požeminis koridorius. Pastatas yra simetrinis, susietas su viso komplekso kompozicinėmis ašimis. Šio jungtinio pastato aušting umas yra 2 aukštai su rūsiu.

Remiantis bažnyčios komplekso sklypo urbanistinės situacijos analize, arčiausiai prie Lieporių gatvės yra dislokuojami laidojimo namai su gėlių ir laidojimo reikmenų parduotuve. Šių namų šarvojimo salės ir kitos užduotyje nurodytos patalpos yra projektuojamos pastato pirmame aukšte. Prie laidojimo namų yra numatytas atskiras kiemas, skirtas palaikų išlydėjimo apeigoms.

Centrinėje šio sujungto pastato dalyje yra numatyti parapijos namai su socialinių paslaugų centru. Parapijos namų patalpos yra projektuojamos pagal užduotį ir išdėstomos dviejuose pastato aukštuose. Centrinėje šių namų dalyje yra numatytas erdvus vestibiulis, jungiantis parapijos salę, kavinę – valgyklą (ji gali veikti ir autonomišai), socialinių paslaugos centrų ir kt. patalpas. Iš šio vestibiulio taip pat veda laiptai ir požeminis koridorius į bažnyčios pastatą. Ši bažnyčios erdvė gali papildyti parapijos namų veiklos programą, nes bažnyčioje gali vykti sakralinės ir klasikinės muzikos koncertai bei kiti iškilmingi šventiniai renginiai.

Prie parapijos namų blokuojamas dviejų aukštų klebonijos pastatas, kuriam yra parinkta nuošaliausia bei ramiausia sklypo vieta. Klebonijos pastate yra numatyti trys butai su kitomis užduotyje nurodytomis patalpomis: pirmame aukšte svetainė – valgomasis su virtuve ir šeimininkės butu, antrame aukšte – klebono ir vikaro butai bei svečių kambariai ir kt. Rūsyje yra numatyta sporto – poilsio salė, pagalbinės patalpos bei 2-jų automobilių garažas. Šis garažas sujungiamas su parapijos namų garažu rūsyje, įrengiant vieną įvažiavimo pandusą. Siekiant sudaryti geras gyvenimo ir poilsio sąlygas, prie klebonijos numatomas uždaras kiemas su pavėsine automobiliui bei izoliuotas, aptvertas sodelis su pasivaikščiojimo takais, gėlynais, poilsiui skirtais suolais ir pavėsine.

Parapijos namų, laidojimo namų bei klebonijos pastato, sujungtų į vieną korpusą architektūra, kaip ir bažnyčios, yra minimalistinė, lakoniškų formų, kurią sudaro sienų plokštumos bei langų juostos. Šiaurinio šio jungtinio pastato fasade, esančiame bažnyčios pusėje, kur vyks šventinės procesijos, langai numatyti tik antrame aukšte. Pietiniame pastato fasade langai, įėjimai bei įvažiavimai yra išdėstyti visoje lenkto fasado plokštumoje. Siekiant išryškinti šio pastato bei viso bažnyčios komplekso kompozicine ašį, yra panaudota pagrindinio vestibiulio erdvė, vizualiai ir funkciškai jungianti šį pastatą su bažnyčios tūriu.

Projektuojamo jungtinio pastato ilgis (lenktos sienos išorėje) – apie 70 m, plotis – 16 m, aukštis apie 8 m. Bendras pastato tūris - 8020 m^3. Laidojimo namų plotas 320 - m^2, parapijos namų su socilinių paslaugų centru plotas – 980 m^2, klebonijos plotas - 410 m^2.

Aptariamo pastato sienų konstrukcija – mūro, perdangos – gelžbetonio, pamatai – juostiniai, stogo danga – ruloninė.

Viso bažnyčios komplekso pastatų apdaila ir spalva vienoda – tinkuotos, šviesiai dažytos gelsvo atspalvio sienos ir tamsūs langų plokštumos tarplangiai.

Inžinerinis aprūpinimas

Bažnyčios kompleksas numatomas prijungti prie miesto inžinerinių tinklų: vandentiekio ir buitinių nuotekų, lietaus nuotekų, elektros tinklų, ryšių, dujotiekio bei šilumos tinklų. Tam numatomos atitinkamos patalpos.

Teritorijos balansas

Sklypo plotas - 7760 m^2 (100 %); pastatų užimamas plotas -1660 m^2 (21,4 %); takų betono plytelių ir trinkelių plotas 2200 m^2 (28,4 %); želdinių plotas - 2660 m^2 (34,2 %); gėlynai - 230 m^2 (3,0 %); asfaltuotos dangos plotas -1010 m^2 (13,0 %).

Komplekso preliminarios skaičiuojamosios kainos nustatymas

Nr.	Dalis	Mato vnt.	Kaina, tūkst. Lt.
1.	Sklypo sutvarkymo dalis su įvažiavimais į sklypą	m^2	880,0
2.	Bažnyčios statinio skaičiuojamoji statybos kaina	Vnt.	4980,0
3.	Socialinio paslaugų centro statinio skaičiuojamoji statybos kaina	Vnt.	2160,0
4.	Klebonijos statinio skaičiuojamoji statybos kaina	Vnt.	920,0
5.	Laidojimo namų statinio skaičiuojamoji statybos kaina	Vnt.	630,0
6.	Visų sklype projektuojamų statinių ir sklypo sutvarkymo dalies skaičiuojamoji statybos kaina (objektų suma) su visomis pridėtinėmis statybos kainos nustatymo išlaidomis	Visas kompleksas	9570,0
	Iš viso:		9570,0

Pastaba:
Statybos kainos apskaičiavimuose yra numatyti ir įskaičiuoti visi kaštai, kurie paprastai bus patiriami statinio statybos procese: tiesioginės ir netiesioginės išlaidos, taip pat pridėtinės vertės mokestis.